

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Torba yasa düzenlemelerini takip edebilmek ve konulara vakıf olabilmek bir hayli zor. Bu tarzın yaygınlaşması vatandaşın bilgi edinme hak ve ödevlerini ihlal etme noktasına varabiliyor...

Torba yasalarla nereye kadar?

MEVZUAT hazırlama usul ve esasları hakkında yönetmelik, Başbakanlık, bakanlıklar, bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanacak kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, bakanlar kurulu kararı ve diğer düzenleyici işlemlerin taslak metinlerinin hazırlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenliyor.

Taslaqlar, konuyla ilgili kurum ve kuruluşların görevli birimleri tarafından hazırlanır. Hukuk müşavirlikleri dışındaki birimlerce hazırlanan taslaqlar hakkında hukuk müşavirliklerinin görüşü alınır. Başbakanlığa sunulmadan önce, taslaqlar hakkında ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınır. Bu çerçevede, ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra, birçok başka kurum ve kuruluştan da görüş alınıyor. Ardından, mühürlü ve parafli olarak yazılı ortamda veya elektronik imza mevzuatı çerçevesinde elektronik ortamda Başbakanlığa gönderilir.

KANUNLARIN YAPIM AŞAMALARI

Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir. Bakanlar Kurulunca sunulan tekliflere “kanun tasarısı” denir. Bir ya da birden fazla milletvekilince imzalanarak sunulan tekliflere ise “kanun teklifi” denir. Tasarı ve teklifler gerekçeli ve imzalı olarak, TBMM Başkanlığına sunulur ve bunlar Başkanlıkça ilgili esas ve tali komisyonlara havale edilir. Tasarı veya teklif üzerindeki görüşmelerini tamamlayan komisyon, konuyla ilgili hazırladığı raporunu, Genel Kurul gündemine alınmak üzere TBMM Başkanlığına sunar. Kanun tasarısı ve teklifleri, Genel Kurulda, aşağıda belirtilen usule göre görüşülür.

- Tasarı veya teklifin tümü hakkında görüşme açılır.
- Tasarı veya teklifin tümünün görüşülmesinden sonra soru-cevap işlemi yapılır.
- Tasarı veya teklifin maddelerine geçilmesi oylanır.
- Maddeler tek tek görüşülür ve oylanır.
- Son olarak, tasarı veya teklifin tümü oylanır.

TBMM’nce kabul edilen kanunlar Resmî Gazetede yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanına gönderilir. Cumhurbaşkanı, kanunları 15 gün içinde yayımlar. Cumhurbaşkanı, yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun

bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte 15 gün içinde TBMM’ne geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, TBMM sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir.

YASALARIMIZ TORBA YASAYA DÖNÜŞTÜ

Ülkemizde yasalar hazırlanırken yukarıdaki hukuki çerçeveye uyulmakta ancak, gündemin hızlı gelişmesi, olağanüstü haller vb. durumlarda birçok konuda tek bir kanunun çıkması ihtiyacı da doğabiliyor. Bu durum son yıllarda bir hayli yaygınlaşarak neredeyse çıkan her üç kanundan iki tanesi birçok konuyu içeren “torba kanun” olarak çıkıyor. Bu da birçok konunun iç içe girerek karmaşık bir hal almasına yol açıyor. Bu tür kanunları takip edebilmek, konulara vakıf olabilmek ve takip edebilmek bir hayli zor olabiliyor.

Torba Kanunlar genelde hükümetlerin TBMM’den tek tek geçiremeyeceği yasaları toptan geçirme yasaları olarak da biliniyor. Bu tür yasalar Meclis’te çok fazla takılmadan da yasalaştığı görülüyor. Ancak nereye kadar sorusunun cevabı bilinmiyor.

Kanuna aykırı bir işlem ile karşı karşıya olan bir vatandaşın, “Benim böyle bir Kanundan haberim yoktu, bilmiyordum” deme şansı bulunmuyor. Hal böyle iken, bir de üstüne “torba yasa” diye adlandırılan ve “çeşitli kanunlarda değişiklik yapan kanun” şeklinde adlandırılan kanunların yaygınlaşması, vatandaşın bilgi edinme hak ve ödevlerini de ihlal etme noktasına varabiliyor.

Toplumsal yaşam gereği, sosyal ve ekonomik hayatımızı yasalara uygun olarak sürdürüyoruz. Mevzuat hazırlamanın çok önemli bir süreci ve hukuki boyutu vardır. Ancak, mevzuat bürokrasiden çıkıp siyasilere geçtikten sonra, hem çok değişikliğe uğruyor, hem de birçok konunun birleştirilerek tek kanun halinde dönüştürülmesine yönelik şikayetler kamuoyunda yer alıyor.

Mevzuat, daha taslak aşamasında iken çok iyi irdelenmeli, ihtiyaca cevap verip veremeyeceğine ve kalıcılığına dikkat edilmeli. Zira, mevzuat yasalaştıktan sonra zaman zaman bazı sıkıntılar yaşanıyor ve bu kez aksaklığın giderilmesi için yeni yasa veya düzenlemelere ihtiyaç duyuluyor.